

Tillegg til St. med. nr. 9.

(1922)

Om traktatforhandlingene med Portugal.

Innholdsfortegnelse.

	Side
1. Innberetning av 6te oktober 1920 fra Traktatdelegasjonens medlemmer, herrerne J. Castberg og Paal Berg	1
2. Memorandum opsatt av legasjonen i Lissabon 10de oktober 1920	2

Nr. 1.

Innberetning

av 6te oktober 1920 fra traktatdelegasjonens medlemmer herrerne Johan Castberg og Paal Berg om den norske klippfisks stilling på det portugisiske marked.

Vi har idag søkt opplysninger om klippfiskimporten hos tre av de største importfirmaer her i Lissabon, Romanus & Pistacchini, Companhia Mercantil Internacional og Manoel Caetano Alves.

Sr. Pistacchini, en av innehaverne av det førstnevnte firma, uttalte om den portugisiske klippfisktilvirkning, at den nok kan utvikles videre, men de klimatiske forhold legger vanskeligheter iveien for at tørringen kan foregå på samme enkle måte og så godt som i Norge. Den portugisiske klippfisk blir derfor av en annen kvalitet enn den norske, er ikke så holdbar og tåler ikke på langt nær så lang lagring som den veltørrede norske. Med de nuværende høie priser (140 sh. pr. 100 kg.) vilde det være en forretning for portugiserne at utruste fiskefartøier for fiske ved New Foundland. Men det er den norske fisk og New Foundlandsfisk som bestemmer markedsprisene, så det vil alltid

bli en usikker spekulasjon å utruste fiskeekspedisjoner til New Foundland her fra Portugal i større målestokk.

New Foundlandsfisk står ikke i kvalitet på høide med den norske fisk som importeres over Lissabon. Før krigen vilde folk her i de sydlige deler av landet ikke ha New Foundlandsfisk, når de kunde få norsk fisk. De luktet på den og aviste den. Den var ikke så hvit og ren og pent behandlet som den norske. Særlig stod Sønnmørsfisk høit. Under krigen hadde folk måttet ta New Foundlandsfisk fordi den norske uteblev, men nu når den norske atter er kommet på markedet, vil New Foundlandsfisk ha vanskelig for å konkurrere, sålenge den norske fisk fåes til rimelige priser. De norske forretningsfolk er også greiere og bedre å ha med å gjøre enn eksportørene på New Foundland.

New Foundlands minister for fiskeriene hadde vært her i Portugal for en tid siden. Han hadde trodd at New Foundland kunde diktere sine betingelser for salg av klippfisk i Portugal og hadde villet sette prisen ganske betydelig op. Men med den norske fisk i bakhånden kunde de portugisiske importører avvise ham, og New Foundlands forsøk på gjennom en trustordning og en mo-

nopolisert handel med New Foundlandsfisker at drive prisen op mislykkedes.

Den New Foundlandske fisk har likesom den dårligere norske sitt marked særlig i Oporto-distriktet.

Av Islandsfisk kommer der ikke meget til Portugal. Merkverdig nok kommer der over England en del Islandsfisk. Til Spania og Italia kan Islandsfiskene gå, fordi den der kan opnå høiere pris enn i Portugal.

Han håpet, at der måtte kunne finnes en ordning mellom Norge og Portugal, og han pekte i den forbindelse på at Portugal hadde både kaffe og kakaobønner, som de gjerne vilde finne et marked for i Norge. Han nevnte at veksportørene i Oporto har stor innflydelse og fra den kant kunde eventuelt ventes vanskeligheter.

Sr. Pistacchini var — efter hvad han fortalte — formann for en handelsorganisasjon i Lissabon og det syntes å legge en viss demper på hans uttalelser. De to andre herrer vi traf uttalte sig meget åpenhert og la ikke skjul på, at fiskeimportørene ikke — heller ikke i Oportodistriktet — vilde finne sig i at man av hensyn til veksportørene i Oporto la hindringer iveien for importen av den norske fisk.

Den ene av disse to fiskeimportører, av firmaet Manoel Caetano Alves, uttalte, at selv om man gikk til å fordoble tollene kun på den norske fisk og satte den til f. eks. 80 reis (nu 84), så er den i kvalitet så overlegen at den ikke kan bli stengt ute. Men omsetningen vilde selvfølgelig lide ved en prisforhøielse. Han uttalte: «Alle i Portugal spiser norsk fisk, men bare noen få eksporterer portvin. Det vil være umulig for noen portugisisk regjering å legge prohibitiv toll på den norske fisk, importørene med konsumentene i ryggen vil ikke finne sig i det.» Han nevnte den store innflydelse portvinseksportørene har, men mente at de fikk bøie sig for klippfiskkonsumentene i det hele land.

Hans firma eksporterer norsk fisk (i blikkasser) til koloniene. Under krigen hadde de måttet sende utvalgt New Foundlandsfisk istedet, men den var ikke så hold-

bar. En direkte eksport til koloniene fra Norge var utelukket på grunn av at importavgiften er så meget større for den direkte importerte fisk enn for den, som kom over Portugal. Den er henholdsvis 80 og 8 reis pr. kg.

Den tredje fiskeimportør vi talte med, en av innehaverne av Companhia Mercantil Internacional, det største av de tre firmaer, hadde ingen tro på at Portugal vilde gå til repressalier. Spøkefult bemerket han: «Om I er «slemme» mot os, så vil ikke vi være «slemme» mot Dere. Den norske vinimport spiller ingen rolle for Portugal. Oportoeksportørene har en «monomania» med sin portvin og er innflydelsesrike. Men allikevel vil ingen portugisisk regjering kunne finne på å stenge for den norske klippfisk. Det var å gi New Foundland et monopol, som New Foundland vilde søke å utnytte.» Også han kom inn på New Foundlands fiskeriministers forsøk på å få skruet prisen på New Foundlandsfisker op, et forsøk som var strandet fordi man hadde konkurransen fra Norge. Også han pekte på at man gjennom kaffen og kakaobønnene måtte kunne finne en løsning.

For å markere sitt syn ytret han: «Vel har de portugisiske regjeringer siden revolusjonen gjort mange dumheter, men at den skulde gjøre en sådan dumhet som å stenge for den norske fisk er utenkelig.»

Ovenstående er gjennomgått og godkjent av hr. Bjarne Wiborg (av firmaet Dundas, Wiborg & Cia) som sammen med os besøkte ovennevnte herrer.

Nr. 2.

Memorandum

opsatt av legasjonen i Lissabon 7de oktober 1920.

I anledning av traktatforhandlingene er der bl. a. opstått spørsmål om i hvilken utstrekning det portugisiske marked virkelig trenger den norske fisk.

Om traktatforhandlingene med Portugal.

En fyldestgjørende besvarelse herav gir allerede de siste års offisielle statistikk som viser, at etterhvert som den norske fisk under krigen er forsvundet fra det portugisiske marked, er den blitt erstattet av annen, overveiende new foundlandsk vare.

Følgende opgaver vil i så henseende være tilstrekkelig:

Totalimport av klippfisk:

1913: 33 259 ton, 1914: 27 990 ton, 1915: 22 575 ton, 1916: 20 460 ton, 1917: 19 941 ton.

Herav fra Norge:

1913: 17 385 ton, 1914: 15 765 ton, 1915: 9 331 ton, 1916: 1 069 ton, 1917: 86 ton.

Fra England (New Foundland):

1913: 9 995 ton, 1914: 7 322 ton, 1915: 9 881 ton, 1916: 16 407 ton, 1917: 17 617 ton.

Vistnok viser denne statistikk tillike at det totale importkvantum av klippfisk i disse år er gått betydelig ned, men dette er et fenomen som under krigen har rammet hele Portugals import og som skyldes vareknapheten, tonnasjemanglen og krigstilstanden i det hele.

Det har såvel under som etter krigen vært den almindelige mening blandt de portugisiske klippfiskimportører at den norske fisk — med uforandret kvalitet og rimelige priser — alltid vil ha et særlig godt marked i Portugal, hvor den er efterspurt fremfor andre sorter og hvor dens renommé — tross enkelte mindre gode skibninger i

de senere år — har holdt sig temmelig uforandret. Men man må vogte sig vel for derav å slutte, at det portugisiske marked ikke etterhånden likeså godt vil kunne dekke sitt behov fra andre klippfiskeksporterende land. Dette har også vært uttrykkelig fremholdt av den tekniske leder av det portugisiske utenriksministeriums traktatkontor.

I en innberetning fra Lissabon til Utenriksdepartementet ivår (36 L) er påpekt at konkurransen fra New Foundland muligens vil komme til å omlegge bl. a. våre salgsmetoder for klippfisk til Portugal, hvis vi skal kunne holde markedet her vedlike. En sådan omlegning er allerede — om enn muligens kun temporært — inntrått, idet flere norske klippfiskpartier i den senere tid er blitt solgt i konsignasjon, mens vi i en menneskealder har kunnet selge i fast regning med rembours i England mot skibsdokumenter. Dette kan kommersielt ikke oppfattes anderledes enn som en betraktelig svekkelse av den norske fisks stilling på det portugisiske marked. Så langt fra at vi med en nøktern og ansvarlig bedømmelse av de foreliggende forhold kan slå oss tilro med noen forestilling om, at det portugisiske marked ikke kan undvære vor fisk, må vi — uansett vore traktatforhold — tvertimot i fremtiden gjøre betydelige anstrengelser for at den norske klippfisk ikke yderligere skal bli distansert av sin store konkurrent Newfoundlandfisken.